

آیا امیر مؤمنان علیه السلام با اختیار ، با ابوبکر بیعت کردند؟

پاسخ :

اولاً باید دید که بیعت به چه معنا است .

بیعت ، پیمانی است میان شهروند و حاکم که امروزه با رفراندوم و انتخابات در میان مردم رایج است . در آن زمان بیعت ، به این صورت بوده است که مردم با اختیار خودشان می رفتند و دست خود را در دست حاکم قرار می دادند .

در آن زمان اگر کسی بیعت می کرد، به این معنا بود که خلافت و حکومت آن شخص را پذیرفته بود و باید تا زمانی که شخص حاکم بود، از دستورات او اطاعت می کرد.

این نوع بیعت از امام علی علیه السلام با هیچ یک از خلفای سه گانه صورت نگرفته است .

از دیدگاه اهل سنت ، آن طور که در صحیح ترین کتاب های اهل سنت آمده است ، امیر المومنین علیه السلام در شش ماه اول حکومت ابوبکر با او بیعت نکردند و تنها زمانی که حضرت صدیقه طاهره به شهادت رسیدند ، این بیعت آن هم از روی اجبار و اکراه صورت گرفته است .

بخاری ، در صحیح ترین کتاب اهل سنت ، می نویسد :

وَعَاشَتْ بَعْدَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ سِتَّةَ أَشْهُرٍ فَلَمَّا تُوَفِّيَتْ دَفَنَهَا (وَوَجَّهَهَا عَلِيُّ لَيْلًا) وَلَمْ يُؤْذِنْ بِهَا أَبَا بَكْرٍ وَصَلَّى عَلَيْهَا وَكَانَ لِعَلِيِّ مِنَ النَّاسِ وَبِهِ مِثْلُ فَاطِمَةَ فَلَمَّا تُوَفِّيَتْ اسْتَنَكَرَ عَلِيُّ وَوَجَّهَ النَّاسَ فَالْتَمَسَ مُصَالَمَةَ أَبِي بَكْرٍ وَمُبَايَعَتَهُ وَلَمْ يَكُنْ يُبَايِعُ تِلْكَ الْأَشْهُرَ.

مضرت زهرا سلام الله عليها بعد از رسول خدا صلى الله عليه وآله وسلم شش ماه زنده بود . بعد از آن که از دنیا

رفت ، شوهرش علی او را شبانه دفن کرد و به ابوبکر که حاکم اسلامی بود و معمولاً نماز بر میت را حاکم

اسلامی می فواند ، به او اعلام نکردند . در این شش ماه با آقای ابوبکر بیعت نکردند .

البخاری الجعفی، ابو عبدالله محمد بن إسماعیل (متوفای 256هـ)، صحیح البخاری، ج 4 ص 1549 ، ح 3998 ، كِتَابُ الْمَغَازِي،

بَابُ غَزْوَةِ حَيْبَرٍ، تحقیق د. مصطفى ديب البغا، ناشر: دار ابن كثير، اليمامة - بيروت، الطبعة: الثالثة، 1407 - 1987.

6645 مَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ عَنْ عَبْدِ الْوَارِثِ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ مَنْ

كَرِهَ مِنْ أَمِيرِهِ شَيْئًا فَلْيَصْبِرْ فَإِنَّهُ مِنْ فَرْجٍ مِنَ السُّلْطَانِ شَبْرًا مَاتَ مِيتَةً جَاهِلِيَّةً.

رسول فدا (ص) فرمود: هر کس از امیر فود چیز بد دید، باید صبر کند؛ زیرا اگر کسی از سلطان یک وجب دور شود و

بمیرد، به مرگ جاهلی مرده است.

صحیح البخاری ج 6 ص 2588، کتاب الفتن، باب قول النبی (ص) سَتَرُونَ بَعْدِي أُمُورًا تُتَكْرَمُونَهَا.

طبق این روایات، امیر المؤمنین علیه السلام شش ماه با ابوبکر بیعت نکرد، اگر در این شش ماه از دنیا می‌رفت، آیا به مرگ جاهلی مرده بود؟

آیا حضرت زهرا سلام الله علیها که با ابوبکر بیعت نکرد و از دنیا رفت، به مرگ جاهلی مرده است؟

یا خلافت و امارت ابوبکر غیر مشروع بوده است؟

امام علی علیه السلام در نهج البلاغه نامه 28 می‌فرماید:

إِنِّي كُنْتُ أَقَادُ كَمَا يُقَادُ الْجَمَلُ الْمَمَشُوشُ مَتَى أُبَايِعَ.

مرا مثل شتر مهار کرده به سوی بیعت می‌کشاندند.

و جالب این است که می‌گوید وقتی آقا امیر المؤمنین علیه السلام وارد مسجد شد، گفتند با ابوبکر بیعت کن. حضرت فرمود: اگر من بیعت نکنم، چه می‌شود؟ گفتند: قسم به خدای که شریک ندارد، گردنت را می‌زنیم. حضرت فرمود: در این هنگام بنده خدا و برادر پیامبر را کشته‌اید. ابوبکر ساکت شد و چیزی نگفت.

فَقَالُوا لَهُ: بَايِعْ. فَقَالَ: إِنْ أَنَا لَمْ أَفْعَلْ فَمَنْ؟ إِذَا وَابَّ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ نَضْرِبُ عُنُقَكَ! قَالَ: إِذَا

تَقْتُلُونَ عَبْدَ اللَّهِ وَأَنَا رَسُولُهُ. وَأَبُو بَكْرٍ سَاكِتٌ لَا يَتَكَلَّمُ.

الإمامة والسياسة بتحقيق الشيبي: 31، باب كيف كانت بيعة علي بن أبي طالب.

و از آن جالب تر این که در اثبات الوصیة مسعودی آمده است که امیر المؤمنین علیه السلام را کشان کشان بردند به طرف آقای ابوبکر و گفتند که باید بیعت کنی. دست علی علیه السلام مشت بود و باز نبود. تمام این‌ها جمع شدند تا مشت آن حضرت را باز کنند و در درون دست ابوبکر قرار دهند، نتوانستند. جناب ابوبکر تشریف آورند جلو و دست خود را بر روی دست بسته امیر المؤمنین علیه السلام به عنوان بیعت کشیدند.

فَرَوَى عَنْ عَدِيِّ بْنِ مَاتَمٍ أَنَّهُ قَالَ: وَاللَّهِ، مَا رَمَمْتُ أَمْدًا قَطُّ رَمَمْتَنِي عَلَى بَنِ أَبِي طَالِبٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ مِثْنِ آتَى بِهِ

مَلْبِيًا بِثُوبِهِ يَقُودُونَهُ إِلَى أَبِي بَكْرٍ وَقَالُوا: بَايِعْ، قَالَ: فَإِنْ لَمْ أَفْعَلْ؟ قَالُوا: نَضْرِبُ الَّذِي فِيهِ عَيْنَاكَ، قَالَ: فَرَفَعَ

رَأْسَهُ إِلَى السَّمَاءِ، وَقَالَ: اللَّهُمَّ إِنِّي أَشْهَدُكَ أَنَّهُمْ أَتَوْا أَنْ يَقْتُلُونِي فَإِنِّي عَبْدُ اللَّهِ وَأَفُو رَسُولَ اللَّهِ، فَقَالُوا لَهُ: مَدَّ

يدك فبايع فأبى عليهم فمدوا يده كرها ، فقبض على أنامله فراموا بأجمعهم فتمها فلم يقدرها ، فمسخ عليها
أبو بكر وهى مضمومة

إثبات الوصية للمسعودى: 146، الشافى: 3 / 244 ، علم اليقين: 2 / 386 - 388 . بيت الأحران للمحدث القمى: 118، الأسرار الفاطمية للشيخ محمد
فاضل المسعودى: 122، علم اليقين للكاشانى: 686، المقصد الثالث ، الهجوم على بيت فاطمة (ع) لعبد الزهراء مهدى: 136، 343 .

از دیدگاه شیعه هم ، هیچ بیعتی حتى یک لحظه هم صورت نگرفته است .

شیخ مفید در کتاب الفصول المختاره ، ص 56 می فرماید :

قَدْ أَجْمَعَتِ الْأُمَّةُ عَلَى أَنَّ أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ تَأَخَّرَ عَنِ بَيْعَةِ أَبِي بَكْرٍ ... وَالْمُتَّقُونَ مِنْ أَهْلِ الْإِمَامَةِ
يَقُولُونَ: لَهُ يُبَايَعُ سَاعَةً قَطُّ .

اجماع امت است که امیر المؤمنین علیه السلام در آن شش ماه بیعت نکرده است . و بعد از هم اهل سنت
می گویند که بیعت کرده است . محققین از شیعه بر این عقیده هستند که علی علیه السلام متی یک ساعت هم
با فلان بیعت نکرده است .

بنابراین ، اولاً هیچ بیعتی صورت نگرفته است و اگر صورت گرفته باشد ، از روی اختیار نبوده ؛ بلکه از روی اجبار و اکراه بوده است .

موفق باشید

گروه پاسخ به شبهات

مؤسسه تحقیقاتی حضرت ولی عصر (عج)

أنساب الأشراف ، اسم المؤلف: أحمد بن يحيى بن جابر البلاذرى (المتوفى : 279هـ) الوفاة: 279 ، دار النشر :

قال: وأتى على بعد الله بن عمر بن الخطاب ملبياً والسيوف مشهور عليه، فقال له: بايع. فقال: لا أبايع حتى يجتمع الناس عليك. قال: فأعطني حميلاً ألا تبرح. فقال
لا أعطيك حميلاً، فقال الأشر: إن هذا رجل قد أمن سوطك وسيفك فأمكنى منه. فقال على: دعه أنا حميله فوالله ما علمته إلا سىء الخلق صغيراً وكبيراً.

أنساب الأشراف ج 1 ص 301

وفيات الأعيان و انباء أبناء الزمان ، اسم المؤلف: أبو العباس شمس الدين أحمد بن محمد بن أبي بكر بن خلکان الوفاة: 681هـ، دار النشر: دار الثقافة - لبنان ،
تحقيق: احسان عباس

ولما بويع على بالخلافه بايعه طلحة بن عبيد الله التيمي والزبير بن العوام الأسدی رضی الله عنهما فعزم على رضی الله عنه على تولية الزبير البصرة وتولية طلحة
اليمن فخرجت مولاة لعلی فسمعتهما يقولان ما بايعناه إلا بالسنننا وما بايعناه بقلوبنا فأخبرت مولاها بذلك فقال أبعدهما الله تعالى ومن نكث فإنما ينكث على
نفسه

وفيات الأعيان و انباء أبناء الزمان ج 7 ص 59